

Република Србија
Врховни касациони суд
Рев 2114/2015
02.12.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиле А.М. из С., као законског заступника малолетне К.М. из С., чији је пуномоћник М.Г., адвокат из С., против туженог Ж.М. из С., чији је пуномоћник Л.Ч., адвокат из С., ради одређивања мере заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 285/15 од 15.07.2015. године, у седници одржаној 02.12.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 285/15 од 15.07.2015. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П2 546/14 од 14.04.2015. године, ставом првим и другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се одреди мера заштите од насиља у породици, тако да се туженом ограничи право на виђање малолетне К.М., рођене године, које је одређено пресудом о разводу брака П2 6/11 од 15.04.2011. године, те да се забрани туженом приближавање малолетној К., осим у за то одређеном термину, једном недељно у трајању од по један сат на јавном месту, у договору и присуству тужиле, а да наведено ограничење траје годину дана од дана пресуђења са могућношћу продужења, док не престану разлози због којих је одређено. Ставом трећим изреке, обавезана је тужила да туженом накнади трошкове поступка од 326.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 285/15 од 15.07.2015. године, ставом првим изреке, жалба тужиле је усвојена па је преиначено решење

о трошковима, тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом другим изреке, жалба тужиле је одбијена, као неоснована и првостепена пресуда потврђена у делу одлуке о одређивању мере заштите од насиља у породици, а ставом трећим изреке одлучено је да се тужили не досуђују трошкови другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужила је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл.гласник РС“, бр.72/11), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, брак парничних странака је разведен правноснажном пресудом Основног суда у Суботици П2 6/11 од 15.04.2011. године, којом је малолетна К.М., рођена године, поверена на самостално вршење родитељског права мајци, овде тужили, те је уређен начин одржавања личних односа детета са оцем, овде туженим. Дана 24.08.2011. године, дете је провело одређено време са оцем и потом враћено мајци. У вечерњим сатима истога дана, мајка је приметила црвенило у пределу гениталија детета, па сумњајући да је дете сексуално злостављено од стране оца, исто вече ју је одвела у Хитну помоћ, где је прегледана, као и у Дечијој болници. У налазима лекара који су је прегледали, међу којима је и налаз гинеколога, наводи се да на полном органу детета постоји хиперемија, а на унутрашњој страни бутина тачкасто црвенило, да такве промене постоје скоро код 100% деце њеног узраста (услед ношења доњег веша, пелена, алергије, неблаговременог пресвлачења, мокрења и слично), те да не постоје било какве промене које би упућивале на повреде. Судови су утврдили да тужила о овим прегледима није обавестила туженог, али је (и поред постојања наведене сумње на злостављање), дете предала оцу на виђање и наредна два дана (25. и 26.08.2011. године) и то у периоду од 16 – 19,30 часова. Пре подношења тужбе у овој правној ствари, тужила је 08.11.2011. године одвела дете на преглед код др Г.З., спец. мед. психологије, која је закључила да постоје промене у понашању детета у породичном и ширем окружењу, те да је претрпела физичку трауму од стране оца. У току поступка, изведен је доказ вештачењем од стране судских вештака, специјалисте психолога и психијатра, а потом и контролно вештачење од стране стручног тима Клиничког центра В., као и стручно медицинско вештачење Института за судску медицину. Оценом ових налаза, који су у свему сагласни, судови су утврдили да повреде описане приликом прегледа обављеног 24.08.2011. године, са судско медицинског аспекта, не могу бити сматране повредом нити обољењем, већ реакцијом тела на надражај који доводи до пролазне промене – вишекрвности ткива које се манифестује црвенилом, да није могуће са сигурношћу утврдити агенс који је довео до надражаја коже, али имајући у виду део тела на коме су промене уочене, као и да је до истих дошло у доба године са високим температурама, које доводе до појачаног знојења, налазе да су промене највероватније настале комбинацијом наведених фактора уз допринос механичког

трења између коже и доњег веша – пелена. Оценом ових налаза утврђено је и да у понашању детета према оцу нису уочени показатељи страха или инхибиције, да дете не доживљава оца као угрожавајућу личност, нити га повезује са трауматизујућим искуством, а што је све заједно у нескладу са истовременим вербалним исказима детета да је „отац зао, да ју је дирао“, што указује да њени искази немају основа у реалном искуству, већ да је овакав исказ детета последица инструментализације, послеразводних конфликта родитеља као и тешкоћа око реализације одржавања личних односа, а да став мајке према оцу моделује и понашање девојчице према оцу. При том, према налазу вештака, способност деце, узраста малолетне К., да пружи веродостојан исказ значајно је умањена, посебно имајући у виду и временски размак од евентуалног догађаја до давања исказа. Иначе, код малолетне К. нису регистровани било какви знаци емоционално-бихејвиоралних тешкоћа, нити промене у функционисању које би указивале на сексуалну злоупотребу, већ је њено целокупно понашање обележено одредницама карактеристичним за њен узраст и степен психичког развоја.

У вези овог догађаја, тужила је Основном јавном тужилаштву поднела кривичну пријаву против туженог, због кривичног дела недозвољене полне радње, али је кривична пријава одбачена 30.01.2012. године, јер је ОЈТ нашао да не постоји основана сумња да је тужени учинио наведено кривично дело. Поднела је и оптужни предлог против туженог за исто дело, али је он пресудом Основног суда у Суботици К 190/12 од 27.03.2014. године, ослобођен од оптужбе.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд налази да је основан закључак судова да у конкретном случају није дошло до сексуалног злостављања детета од стране оца, па је правилно побијаном одлуком одбијен тужбени захтев којим је тужила тражила да се туженом изрекне предложена мера ограничења права одржавања личних односа са дететом и забране приближавања детету ван за то одређеног термина и без присуства мајке.

Наиме, насиље у породици дефинисано је одредбом члана 197. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/05), тако што је у ставу првом одређено да се под насиљем у породици подразумева понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице, док су у ставу другом истог члана наведени карактеристични видови насиља (именовани облици насиља), али и уз одређење да се насиљем у породици сматра свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање, које један члан породице испољава према другом члану породице (неименовани облици насиља).

Правилно тумачење наведене одредбе подразумева да, да би се радило о насиљу у породици, мора постојати јасна граница између жртве и насилника, при чему је члан породице – жртва насиља, подређен и немоћан у односу на члана породице који се сматра насилником, који вољно-дрским, безобзирним и злонамерним понашањем угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице (жртве). Разграничење између насилника и жртве у породичном окружењу од утицаја је и на утврђење постојања насиља у породици, али и за одређивање адекватне мере заштите од насиља, чија је сврха спречавање и престанак таквог понашања које представља насиље.

Сходно изнетом, Врховни касациони суд налази да судови правилно закључују да из утврђеног чињеничног стања не произилази да је тужени извршио сексуално насиље над малолетном К., нити је утврђено да у конкретном случају, у

понашању туженог према детету постоји било који вид дрског, безобзирног или злонамерног понашања, који би се могао окарактерисати као насиље. Вербални искази детета о спорном догађају нису у складу са њеним понашањем према оцу, јер у контакту с њим не показује страх, неповерење, уздржаност нити инхибиције, не доживљава га као угрожавајућу личност, нити га повезује са трауматизујућим искуством, па, супротно наводима ревизије, судови основано закључују да исказ детета нема основа у реалном догађају (како то налазе и судски вештаци). На овакав закључак упућује и чињеница да малолетна К. не показује понашање жртве, јер код ње нису регистровани ни било какви знаци емоционално-бихејвиоралних тешкоћа, нити промене у функционисању које би указивале на сексуалну злоупотребу, већ напротив, она исказује понашање карактеристично за њен узраст и степен психичког развоја.

У одсуству утврђења да је дошло до насиља од стране туженог над малолетним дететом, не постоји ни основ за одређивање мере заштите од насиља у породици, па Врховни касациони суд налази да је правилно побијаном одлуком одбијен тужбени захтев, као неоснован.

На основу изнетог, применом члана члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**